
CATEDRA DE ANATOMIE TOPOGRAFICĂ ȘI CHIRURGIE OPERATORIE LA ANIVERSAREA DE 75 DE ANI A UNIVERSITĂȚII DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „NICOLAE TESTEMIȚANU”

Boris Topor - șef catedră, dr. hab. șt. med, prof. univ.

tel.: +373 22 205 209; boris.topor@usmf.md

Rezumat

Catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie a fost fondată în anul 1945 cu baza clinică la Spitalul Feroviar, fiind condusă de docentul Alexei Troițchi, fost medic militar. În perioadă 1950-1955, funcția de șef catedră a fost deținută de profesorul Savelii Rubașov, ilustru savant, medic-chirurg, alături de care au activat conferențiarii, doctorii în științe medicale Idel Lerner și Mihail Șcerbacov. În perioada 1956-1987, în fruntea catedrei s-a aflat Valentina Parfentieva, dr. hab. st. med., profesor, Savant Emerit, reprezentantă a remarcabilei Școli de chirurgie operatorie și anatomie topografică din Sankt-Petersburg. În anii 1987-1999, în fruntea catedrei s-a aflat profesorul Ion Podubnii, Lucrător Emerit al învățământului public. În anul 1999 șef catedră a fost ales, prin concurs, Boris Topor, dr. hab. st. med., profesor, discipol al profesorului Valentina Parfentieva și al academicianului Vladimir Kovanov, profesor la Universitatea de Stat de Medicină I. M. Sechenov din Moscova, Rusia.

Cuvinte-cheie: aniversare, catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie.

Summary. Department of Topographic Anatomy and Operative Surgery to the 75th anniversary of Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy

The department of topographic anatomy and operative surgery was organized in 1945 on the basis of railway hospital, by military surgeon, Associate Professor Aleksei Tritskii. During 1950-1955, Professor Savelii Rubashov, a prominent scientist and a surgen, was functioning as the head of the department. Associate Professors Idel Lerner and Michail Shcherbakov successfully worked at the same department. In the period of 1956-1987 the department was headed by Emeritus Professor Valentina Parfent'eva, the representative of the famous St. Petersburg school of operative surgery and topographic anatomy. In 1987-1999 the head of the department was professor Ivan Podubnii who was awarded The Highest Qualification Merits. In 1999 Boris Topor, MD, PhD, Professor was elected the head of the department. Professor Boris Topor is the follower of Professor Valentina Parfent'eva and academician Vladimir Kovanov, Professor of I. M. Sechenov Moscow medical university, Russia.

Key words: anniversary, Department of Topographic Anatomy and Operative Surgery.

Резюме. Кафедра топографической анатомии и оперативной хирургии к 75-летнему юбилею Государственного Университета Медицины и Фармации им. Н. А. Тестемицану

Кафедра топографической анатомии и оперативной хирургии была организована в 1945 году на базе Железнодорожной больницы военным хирургом, доцентом Алексеем Троицким. В 1950-1955 годы функцию заведующего кафедрой исполнял профессор Савелий Рубашов, выдающийся учёный, врач-хирург, вместе с которым работали доценты Идель Лернер и Михаил Щербаков. С 1956 по 1987 год кафедрой возглавляла профессор Валентина Парфентьева, заслуженный деятель наук, представитель знаменитой школы оперативной хирургии и топографической анатомии из Санкт-Петербурга. В 1987-1999 годы во главе кафедры был Заслуженный работник высшей школы, профессор Иван Подубный. В 1999 году заведующим кафедрой был избран Борис Топор, д. м. н., профессор, ученик профессора Валентины Парфентьевой и академика Владимира Кованова, профессора Московского Медицинского университета имени И. М. Сеченова, Россия.

Ключевые слова: юбилей, кафедра топографической анатомии и оперативной хирургии.

Catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie a fost fondată în anul 1945 cu baza clinică la Spitalul Feroviar, fiind condusă de docentul Alexei Troițchi (1945-1949), fost medic militar, care anterior a activat în calitate de chirurg în diferite spitale de campanie ale Armatei Roșii.

În perioadă 1950-1955, funcția de șef catedră a fost deținută de profesorul Savelii Rubașov, ilustru savant, medic-chirurg, unul dintre fondatorii Școlii de chirurgie toracică, alături de care au activat conferențiarii, doctorii în științe medicale Idel Lerner și Mihail Șcerbacov. Pentru merite deosebite în activitatea didactică și științifică profesorului Rubașov i s-a conferit titlul onorific de Savant Emerit al RSS Belaruse (1930) și al RSS Moldovenești (1947).

Savelii Mironovici Rubașov (1883-1957).
Șef de catedră în anii 1950-1955.

În perioada 1956-1987, în fruntea catedrei s-a aflat Valentina Parfentieva, Savant Emerit al Republicii Moldova, doctor habilitat în științe medicale, reprezentantă a remarcabilei Școli de chirurgie operatorie și anatomie topografică din Sankt-Petersburg. Pe parcursul acestor ani, colectivul profesoral-didactic al catedrei s-a completat cu noi absolvenți ai Alma Mater: Ion Podubnii, Nicolae Frunțașu, Ludmila Chiroșca, Alexandra Colesnic, Filaret Moraru, Stanislav Iutanov, Victor Dmitrienco, Constantin Lactionov, Ion Brus, Olga Bedencov, Victor Remizov, Boris Topor, Ghenadie Conțu, Igor Mahovici, Valeriu Beloded. În această perioadă, au fost inițiate cercetări științifice valoroase, axate pe problema anatomiei chirurgicale a vaselor sangvine. Din anul 1961, în cadrul catedrei se studiază unele aspecte aplicative, legate de transplantarea țesuturilor și a organelor. În rezultatul cercetărilor a fost patentată metoda de conservare a grefoanelor în soluții slabe de formol și a fost fondat Laboratorul de recoltare-păstrare al țesuturilor alogene [1, 2, 3].

Valentina Parfentieva (1914-1996),
Șef catedră în anii 1956-1987.

În anul 1966, pe lângă catedră a fost formată unitatea structurală Cursul de anatomie clinică și chirurgie operatorie al Facultății de Perfecționare a Medicilor. Din momentul înființării până în prezent, Cursul este condus de către profesorul Nicolae Frunțașu. În perioada anilor 1962-1965 instruirea continuă a medicilor a fost realizată de asistentul universitar Alexandra Colesnic. Din 1977 în activitatea cursului este atras și profesorul Boris Topor. Predarea se efectuează în conformitate cu programele de instruire la disciplinele medicale de profil îngust: Chirurgie generală (cu cicluri tematice), Traumatologie și ortopedie; de asemenea, cu cicluri tematice – Neurochirurgie, Oncologie, ORL, Stomatologie, Urologie, Anesteziologie etc. Prelegerile și lecțiile practice sunt însoțite de preparate naturale anatomice. Colecția bogată de preparate naturale este completată minuțios astfel încât orice formațiune anatomică să devină vizual accesibilă ascultătorilor cursului.

Colaboratorii cursului, paralel cu activitatea didactică, realizează cercetări științifice în câteva domenii ale morfologiei și medicinei clinico-experimentale. Nicolae Frunțașu studiază aorta umană sub aspectul vârstei, folosind metode moderne de investigație, precum: analiza fluorescență, microscopia electronică, histochimia, histo- și tensometria etc. Totodată, contribuie la pregătirea discipolilor săi pentru elaborarea și susținerea tezelor de doctor.

Din 1967, în cadrul proiectului experimental de subordonatură, pentru instruirea studenților anului 6 la specializările chirurgicale, obstetrică și ginecologie, s-a inițiat predarea Disciplinei anatomie clinică și chirurgie operatorie în două limbi: română și rusă. Acest fapt a contribuit la acumularea experienței, anticipând și facilitând ulterior predarea disciplinei în patru limbi (română, rusă, franceză și engleză) la toate nivelurile de pregătire a cadrelor medicale: licență, rezidențiat și educație medicală continuă [4, 5].

În anii 1987-1999, în fruntea catedrei s-a aflat profesorul universitar Ion Podubnii, Lucrător Emerit al învățământului public.

Ion Podubnii (1932-2011).
Șef catedră în anii 1987-1999

Merită de menționat faptul că la sfârșitul anilor '80 și în anii '90, concomitent cu afirmarea valorilor naționale și proclamarea independenței statului, s-au produs reforme considerabile și în învățământul superior medical. Astfel, la catedră s-au luat un șir de măsuri pentru reorientarea și modernizarea procesului de studii, întru îmbinarea tradițiilor școlii ruse cu cele occidentale, consolidarea principiilor științifice de bază ale învățământului național în domeniul anatomiei topografice și chirurgiei operatorii. Au fost elaborate și publicate numeroase materiale instructiv-didactice în limba de stat (elaborări metodice, cursuri de prelegeri, un manual tradus, programe de studii universitare). A fost stabilită direcția științifică a catedrei: *Argumentarea anatomo-experimentală și utilizarea materialelor combinate (auto-, alo-, xeno- și embriogene) în operațiile plastice*. Cercetările științifice ale colaboratorilor catedrei au elucidat diverse aspecte ale acestei teme.

Din anul 1989, pe lângă Catedra de anatomie topografică și chirurgie operatorie, funcționează laboratorul Bioplast (șef – Boris Topor), a cărui activitate se axează pe elaborarea și utilizarea noilor tipuri de materiale bioplastice combinate. Un rezultat semnificativ obținut în cadrul acestui laborator a fost crearea unui material plastic nou cu proprietăți osteoinductive – *Osteomatrix forte*.

În acest răstimp colaboratorii catedrei Ludmila Chiroșca, Nicolae Frunțașu și Boris Topor au susținut tezele și li s-a conferit gradul științific de doctor habi-

litat în științe medicale și titlul științifico-didactic de profesor universitar.

În anii '90, alături de profesorii experimentați, la catedră activau lectori tineri, care îmbinau cu succes instruirea studenților cu munca de chirurg: Anatol Calistru, Viorel Nacu, Vasile Gheorghiiță, Alexandru Iachimciuc, Igor Postovan, Luba Strelțov, Ion Tcacencu, Sergiu Chitic, Nicolae Gilea, Vitalie Erhan, Andrei Covtun, Ion Malachi, Radu Turchin, Alexandru Barabaș.

În anul 1999 șef catedră a fost ales, prin concurs, Boris Topor, discipol al profesorului Valentina Parfentieva și al academicianului Vladimir Kovanov, profesor la Universitatea de Stat de Medicină *I. M. Sechenov*, Moscova, Rusia.

Boris Topor, șef de catedră în anii 1999-2020.

Colaboratorii catedrei au continuat, în plan științific, studiul vaselor sangvine și a biomaterialelor pentru chirurgia plastică, colaborând cu diverse instituții de profil autohtone și de peste hotare. Au fost realizate câteva proiecte de colaborare cu universitățile din Occident. În anul 2000, Ion Tcacencu a obținut un grant pentru cercetări științifice în Institutul Karolinski din Suedia. Viorel Nacu a obținut două granturi pentru stagiere științifică: în Elveția (2002) și Franța (2004). În anii 2000-2001, Boris Topor a activat în calitate de profesor invitat în cadrul programului Fulbright în Departamentul de Chirurgie al Universității din Louisville din Statele Unite ale Americii. Iar în 2003, profesorul B. Topor a participat într-un program de dezvoltare a țărilor post-sovietice, în cadrul căruia s-a familiarizat cu metodele progresive de instruire în Universitățile din Berlin și Hanovra, Germania. Rezultatele cercetărilor științifice au fost prezentate la lucrările congreselor internaționale, expozițiile de invenții, au fost publicate în reviste de prestigiu din Statele Unite ale Americii și Europa de

Vest: *The American Journal of Surgery, Diseases of Colon and Rectum, Clinical Anatomy*.

Cercetările științifice realizate în această perioadă s-au soldat cu susținerea tezelor de doctor în științe medicale – Vasile Gheorghită (2000), Viorel Nacu (2001), Oleg Mocealov (2006), Serghei Suman (2009), Radu Turchin (2010), Gheorghe Guzun (2010), și a tezelor de doctor habilitat – Viorel Nacu (2010), Serghei Suman (2015). În cadrul catedrei au fost coaptați doi asistenți universitari – Sergiu Vișnevschi în 2010 și Stanislav Coșciug în 2018.

În anul 2007, laboratorul științific Bioplant a fost reorganizat într-un laborator modern – Laboratorul de inginerie tisulară și culturi celulare (șef – Viorel Nacu, dr. hab. șt. med., profesor) cu susținerea nemijlocită a profesorului Pavel Ciobanu, cercetările căruia au fost dedicate studierii celulelor osteogene. Viorel Nacu a urmat multiple cursuri de perfecționare în Elveția, Franța, Spania, SUA, România, activează în proiecte de cercetare naționale și internaționale, participă la numeroase congrese, conferințe, simpozioane în cadrul cărora cumulează informație despre inginerie tisulară și promovează știința autohtonă. Actualmente, în cadrul laboratorului activează cercetători științifici – Olga Macagonova, dr. în șt. medicale, Vitalie Cobzac, Mariana Jian și Olga Ignatov. Rezultatele activității laboratorului sunt reflectate într-un șir de lucrări științifice, monografii, proiecte, programe de stat, cât și teze de doctor în medicină, unele realizate în colaborare cu Centrul Național de Studiu și Testare a Materialelor al Universității Tehnice a Moldovei. Laboratorul cooperează cu Banca de Țesuturi Umane din cadrul Spitalului Clinic de Ortopedie și Traumatologie, Universitatea Tehnică a Moldovei; Facultatea de Biotehnologie a UMF „Gr. T. Popa” Iași, cu cercetători din Germania în domeniul chirurgiei oro-maxilo-faciale.

În 2013, profesorii Pavel Ciobanu, Boris Topor și Viorel Nacu li s-a acordat Premiul Național pentru merite deosebite în elaborarea metodelor de prelevare, conservare și transplantare ale grefoanelor tisulare și culturilor celulare.

Actualmente, eforturile catedrei sunt orientate spre optimizarea procesului didactic, conform noului Standard Educațional European și implementarea celor mai optime și progresive metode de instruire. Pentru organizarea eficientă a procesului de instruire, cadrele didactice ale Catedrei au publicat în ultimii ani manuale și alte lucrări metodico-didactice, printre care menționăm următoarele:

- În 2010 – Viorel Nacu. Optimizarea regenerării osoase posttraumatice dereglate. 188 p.;

- În 2014 – Serghei Suman. Aspecte morfofuncționale

și semnificații clinice ale complexului holedopancreatico-duodenal. 272 p.;

- În 2016 – Serghei Suman, Ala Suman, Boris Topor. Instrumentarul chirurgical (ghid practic), 110 p.;

- În 2017 – Serghei Suman, Ala Suman. Peretele anterolateral al abdomenului: hernii în termeni, noțiuni, eponime, clasificări și teste. 260 p.;

- În 2018 – Serghei Suman, Boris Topor, Viorel Nacu, Radu Turchin, Gheorghe Guzun. Anatomie clinică și chirurgie operatorie a capului și gâtului. 415 p. [6];

- În 2019 – Boris Topor, Susan Galandiuk, Hiram Polk. Key Aspects of Topographic Anatomy, în colaborare USMF „Nicolae Testemițanu” și Departamentul de chirurgie din universitatea din Louisville, Kentucky, SUA. 160 p. [7];

- În 2020 – Serghei Suman, Anca Sava, Cristinel Ionel Stan. Anatomia clinică a membrului inferior, în colaborare USMF „Nicolae Testemițanu” și Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași, România. 233 p.

Sub egida profesorului Serghei Suman, în cadrul catedrei se desfășoară 2-3 sesiuni pe an ale workshop-ului Basic Surgical Skills, în cadrul căruia studenții și tinerii rezidenți își perfecționează aptitudinile în mânuirea instrumentarului chirurgical prin modelarea unor tehnici chirurgicale. Workshop-ul este ghidat de către asistentul Sergiu Vișnevschi cu implicarea nemijlocită a asistentului Stanislav Coșciug și a lectorilor: Constantin Toncoglaz, Sergiu Toncoglaz, Victor Oprea și Tatiana Malcov. Totodată, lectorii menționați, care sunt de profil chirurgical, participă în predarea disciplinei în limba engleză.

Toți colaboratorii catedrei sunt membri activi ai diferitor societăți naționale și internaționale, cum ar fi: Asociația chirurgilor „Nicolae Anestiadi” din Republica Moldova, Asociația științifică de morfologie din Republica Moldova, Asociația traumatologilor-ortopezi din Republica Moldova, Societatea Anesteziologie-Reanimatologie din Republica Moldova. Prezența colaboratorilor în cadrul societăților contribuie la fortificarea valorii aplicative a disciplinei prin conlucrări interdisciplinare.

Din momentul fondării și până în anul 2020, colaboratorii catedrei au publicat peste 750 de lucrări științifice, inclusiv 3 manuale, 17 monografii, 4 culegeri, 25 de recomandări metodice, au obținut 43 de brevete de invenție, au fost menționați cu medalii de aur – 32, de argint – 21, de bronz – 17, diplome de excelență – 15 și 152 certificate de drept de autor și de inovator. În cadrul catedrei au fost elaborate și susținute 38 de teze de doctor în științe medicale și 9 teze de doctor habilitat.

Bibliografie

1. Parfentieva V, Rozvadovschii V, Dmitrienko V. Conservarea transplantelor osoase omologice. Editura: *Cartea moldovenească*, Chișinău, 1969, 115 p.
2. Brus I, Topor B, Bedenkova O. Osteoplastia cu transplantate formalizate. Editura: *Știința*, Chișinău, 1988, 116 p.
3. Parfentieva V. Vasele sangvine i normă și patologie. Editura: *Știința*, Chișinău, 1974, 116 p.
4. Grossu I. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. Editura: *Inconcom*, Chișinău, 1995. 512 p.
5. Baci Gh. Istoricul medicinei și al învățământului medical pe plaiul Basarabean. Editura: *Combinatul Poligrafic*, Chișinău, 2016, 262 p.
6. Suman S, Topor B, Nacu V, Turchin R, Guzun Gh. Anatomie clinică și chirurgie operatorie a capului și gâtului. Centrul editorial poligrafic *Medicina*, Chișinău, 2018, 415 p.
7. Topor B, Galandiuk S, Polk H. Key Aspects of Topographic Anatomy. Editorial Polygraphic Center *Medicine*, Chișinău, 2019, 160 p.